Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

RÖPL.
83

1527

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

CASPARIS VRSINI VELII ORATIO HABITA IN ALBA REGALI DIE FELICISSIMÆ Coronationis inclyti ac potentiss. FERDINANDI Vngariæ Bohemiæq; Regis &c. Anno M.D. XXVII. III. Non. Nouebris.

CArolus Hesperijs regnat, FERnandus Eois,
Qz bene diuisum est fratribus Imperium.

A M.N.MUZEUM KÖNYVTÁRÁBÓL

Pro Mag. Dno ab Herberstai

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

AD SPECTABILEM ET MAGNIFICUM Dominũ D. Stephanũ Bathor Inclyti Regni Vngariæ Palatinum &c. Casparis Vrsini Velij Epistola.

EXcellens virtus tua, ac præcipua erga patriam pietas Spectabilis & Magnifice Domine Inclyte Regni Vngariæ Palatine, cuius anno superiori in eligẽdo Rege Posonij significationẽ egregiã dedisti, laudem ac nomen meretur sempiternum, etenim cum extincto Rege LVDOVICO secundũ Reginam ad te sub interregni tẽpus sumã rerũ administratio deuoluta esset, indicto conuentu, ex lege ac uetusta cõsuetudine sanis adhuc & integris Regni primoribus, qui inclytam Reginã MARIAM fuerant secuti, author fuisti, ut magnanimum ac potentiss. Principem FERDINANDVM Regem Pannoniorũ nominarent. Quod quidem a te cum recte, tum iuste pieq; factũ nemo non magno opere cõprobarit, quandoquidẽ eum rerũ summæ præesse uoluisti, quo hac tẽpestate Princeps in orbe terrarũ nullus stemãte & generis antiquitate nobilior, copijs & facultatibus præstantior, industria atq; ingenio excellentior secundũ fratrẽ Cæsarem Rom. Augustum reperitur, qui ut eligeretur iuris quidẽ hoc fuit & equitatis, ut fuerit electus certe tuę aliorumq; uoluntatis fuit. Quo circa hoc erga Regnum immortale beneficium tuum, erga uero Regem æquitatem sumam æternis literarũ monumentis suo in loco mandare in libris historiæ meis accurate studebo. Interea tẽporis quoniã sera illa futura est gloria, nequit enim exiguo tẽpore, ut pdidit Cicero, historia absolui, ne omnio mercede fraudetur tã præclarũ facinus ac memorãdũ, orationem hanc quã die Coronationis felicissimæ inclyti & magnanimi Regis FERDINANDI in Alba Regali habui, quoniã cũ hoc, tũ alia tua, cæterorũq; primorũ regni benefacta, in ea tãetsi breuiter & sumatim perstrinxi, in publicũ emisi tuo splendidissimo nomini dedicatã, quo orbi terrarũ tanta ista uirtus cognita magis esset, & perspecta, quãuis nõ est a me pleno ore laudata tũ propter ingenij huius, tũ tẽporis exiguitatẽ. Qui enim potuerim tot ac tãtas res una ac perbreui oratiõe cõplecti? quę multis libris uix posset explicari. Verũ dedi in ea gustũ utiq; aliquẽ lecturis futurę olim in scribẽda historia fidei ac diligẽtiæ. Accipies igitur vir eminẽtissime hoc quicquid est muneris animo ęquo ac libenti strenę loco ad te circa anni principia huiꝰ missũ, quod non paruitate quidem sua, sed mittẽtis uolũtate æstimatũ, qua uel dij contenti sæpenumero placantur, boni æquiq; faciés, vnde nimirũ ad longe maiora hisce ędẽda, tibiq; dedicanda olim me, sua sponte alioqui cursuro calcaria subdens, mirifice excitabis. Bene ac feliciter valeat præstantia tua.

1617

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

OPto mihi Rex Inclyte, ac Princeps Clemẽtiſſime FERDINANDE, hodierno die apud Maieſtatẽ tuam, & in tanta frequẽtia Illuſtriũ Principum, Ampliſsimorum Antiſtitum, hominumq; clariſſimorũ magnis de rebus, ac grauibus dicturo, a Deo immortali eam tribui facultatem, qua oſtendere poſsim me ſingulari induſtria elaboraſſe, ut videar id q̃ rectiſsime præſtare uoluiſſe, etenim optare id ut omni ex parte abſolutum, præſertim tam exiguo temporis ſpacio, perficiam, hominis nimirũ eſſet eius qui omnem pudorem a ſe proieciſſet, & egias tuas dotes, & eximias virtutes, Pannoniorum fortiſsimorũ hominum iam inde a Regni principio uſq; ad noſtram memoriã res fortiter & præclare geſtas, totiuſq; terræ Pannoniæ dotes innumerabiles, quas & proprias naturę beneficio mirandum in modum eſt conſecuta, quod equidem ęgre patior, tẽporis anguſtijs incluſus notare magis, q̃ eloqui, & numerare, q̃ ſuis ſingula laudibus decorare neceſſe habeo. Ac quoniã video omnium ora, oculoſq; in me conuerſos, atq; vltro præparatas aures ut, quoad eius fieri poteſt, copioſius munus exequar ſuſceptum, ſtringere principium orationis uiſum eſt, ac rem ipſam planiſsime exordiri. Iam primũ omnium fatis conſtat, ita diuinitus inſtitutum, a natura cõparatum, humanis vero legibus iam inde ab orbe condito, rite ſancitum eſſe, ut uni alicui cæteri mortales omnes pareant, atq; ei præſertim, ut ait eminẽtiſsimus poeta, cui a Deo immortali regnandi poteſtas cõmunis eſt attributa, cuiq; ab eodem ſalus & conſeruatio populorũ credita eſt & cõmiſſa, ac pro quorum ipſe incolumitate, fortuniſq; tuẽdis aſſidue excubat, contra uero perniciosam eſſe plurium dominationem quæ florentiſsimas Reſpu. ampliſsima Regna, Imperia longe lateq; prolata, ſæpenumero manifeſtum in exitium ac ruinam vocauit. Alexandro illo Macedonũ Rege morte immatura ſublato ſimul gloria Imperij orbis terrarum a ſe parti cum ampliſsima ditione extincta eſt. Quoniã quæ prius fuerat penes vnum regnandi poteſtas, mox ambitionis, perfidiæ, & auaritiæ ſcelere ſciſſa eſt in plures, & deriuata, Quodq; erat regnum antea vnius amplum, ſolidum, ac perinſigne, id poſtea multorũ fuit anguſtum, imbecille, & obſcurum. Quinetiam Romuli gens illa adhuc ferox, & inſueta alioquin imperio, vnius tantũmodo Regis Maieſtate mire capta, ac perturbata faſcium multitudine, anteq; annus circumageretur perteſa actum in orbem quinq; dierũ imperium, rurſus Regem & petijt, & nequidq; diu aduerſante patrum concilio aduenam accitum e Sabinis Numam ea tempeſtate iuſtitia ac pietate inclytum virum Regem iuſſit. Regi Lydorũ Crœſo fratrem in regni ſocietatem accepturo, ſapiens quidam Lydus dixit, ut ſoles duos orbis terrarum ſuſtinere nequiret, ſic Lydorum regnum plures vno Reges accipere non poſſe. Quam ob rem viri Pannonij nemo non iure veſtrum omniũ, tum erga patriam egregiam pietatem, tum fœderum ſancte co-

Alexã. Magnus

Romani Priſci

Numa Pomp.

Crœſus Rex Lydorum.

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

ſendorum reuerentiã magno opere collaudarit, qui cum animaduerteretis regni rebus prope collapſis, certe ſummũ ad diſcrimen adductis, præſenti auxilio opus eſſe magnanimi alicuius Principis, ac uiribus maximis & copijs præditi, partim inclytũ FERDINANDVM iampridẽ Bohemiæ Regem declaratum, ex fœdere, ac maiorum inſtituto legitime Regem creaſtis, partim ubi iam propius uirtutum indoles ipſius fulgore ſuo uobis præluceret creatũ ſecuti, illi tam iuſtæ ac neceſſariæ electioni eſtis aſſenſi. Debebatur fatis diuinaq; ex prouidentia Regno huic iam tum Rex tantus ac Princeps, cum fœdus illud ſalutare Proauus eius diuus Cæſar FRIDERICVS cum Rege VLADISLAO feriret, aliquot ab hinc annis a diuo MAXIMILIANO Cæſare renouatũ, ad quod etiam domeſtica acceſſit neceſſitudo, pacta in matrimonium filia inclyta Regina ueſtra ANNA, quæ poſtea huic Regi ueſtro FERDINANDO feliciſsime nupſit, Cuius ego Regis excellentiſsimas uirtutes, ſi velim pro meritis enumerare tantum, dies me ſit defectura. Qua in re citius ingenij infirmitas mei, cũq; uel tenue adulationis ſtudium, deprehẽſa iure ab omnibus accuſari poſſet. Sed dicam tamen, & complectar paucis multa, quoniã illius laudibus prædicãdis iuditium veſtrum, et ſingularis prudentia maiorem in modũ patefacta declaratur, Regem creaſtis ampliſsimi & ornatiſsimi uiri Pannonij, qui ſi generis altitudine (haud enim parum momenti habet, præſertim in

Fœdus inter Cæſa. Fri. & Max. & Vladiſ. Regẽ

Anna Regina.

Laus Regis Ferdi. diſtinate.

Principibus, ſtirpis antiquitas & claritudo, quos diuinus ille Poeta a Ioue prognatos, enutritoſq; frequẽter appellat) Si inquam generis altitudine cũ alijs certandum huic ſit, haud profecto ulli fuerit Regũ qui antea fuerunt, quiq; nunc uiuunt ſplendore natalium, ac maiorum imaginibus, & titulis inferior, quos ne altius & a capite repetã, longum enim hoc eſset, ſatis mihi fuerit ab auis cœpiſse. Quorum altero Cæſare Rom. Auguſto, altero Hiſpaniarũ Rege Catholico, utroq; rebus maximis in uita geſtis clariſsimo & admirando, iure ſuo gloriari poteſt. Patrem habuit PHILIPPVM & ipſum Regem, ac niſi properata mors optimo & lectiſsimo Principi attuliſſet iniuriam patri in imperio ſucceſſurum, Eſt ei frater germanus CAROLVS Rom. Cæs. Auguſtus & inuictus, qui auitis & Regnis, & Imperio potitus, quas res adhuc admodum iuuenis feliciter ac mature confecit, omnibus eſt mortalibus cognitum & perſpectũ. Dicat mihi hic fortaſſe aliquis non vnde ſis, verum qui ſis, id demũ plurimi refert, Næ mihi nunc ampliſs. aperitur campus, ac longe vberrima propoſita materia eſt Magnanimi & impigri iſtius Principis præclare ac ſapiẽter facta executuro. Nondũ annos natus quindecim ex Hiſpania per iratiſsimũ mare in Germaniã Aui MAXIMILIANI Cęſaris accerſitu eſt profectus, poſt cuius deceſsum Imperio ad CAROLVM fratrem delato, illum natu maiorem ut patrem pie coluit, & reuerituſ eſt, ut Cæſari ſemper obedientiſsi-

Philippus Rex Pater Ferd.

Carolus V Ro. Imperator Frater.

Laus ab animi magnitudine.

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

me paruit, nullius cupidus ditionis, quin omnia fratri Cæsari permitteret, tantum ualuit apud hunc tum maiorum uoluntas, tum reuerentia ætatis, donec deus immortalis complacita sibi offitiosissimi Principis admirabili in rebus omnibus continentia atq; animi moderatione, sed præcipue singulari pietate pro sua erga genus humanum benignitate incredibili effecit, ut concordibus animis permittente etiam fratre Cæsare, cui iampridem desponsa erat, in matrimoniũ ducta Inclyta Regina ANNa, Archidux Austriæ cunctis ad eum Principatum attinẽtibus prouintijs præesse cœpit, cum antea fraternis adiutus opibus Vuirtenbergensem Regionem omnium vberrimam suæ ditiõis fecisset. CAROLO Cæsare, deinde in Hispanias redeunte Principum consensu omnium pro Cæsare per cunctam Germaniam fuit, hodieq; illum tantum magistratũ obtinet. Herculeus exinde labor fuit, & q̃ si Hydram multiceps illud monstrum detruncasset erumnosior, nefariorum quorundam hominum pestiferas adeo doctrinas & impias, quæ insederant non solũ in vrbibus plerisq;, sed permultis etiam in Regionibus mentes plurimorum improuidas, aut malignas fœde occuparant, extirpare. Vnde exortum seruile tetrum & periculosum bellum tandem huius consilijs & ope compressum est, Varij atq; horribiles tumultus sedati, extinctę ciuiles discordiæ, ac seditiones pernitiosæ. Inter hæc Gallus conscripto q̃ maximum potuit exercitu Mediolano hostiliter immi

A contemnendo.

Ferdinãdus Archiduxx Austriæ.

Ferd. pro Cæsare in Germania.

Laus à pietate

nebat

nebat, illuc citius dicto e Germania misit Cæsarianis auxilia, quorum uirtute freti Hispani Regem illum superbissimum cæsis fugatisq; eius valentissimis copijs captiuum Cæsari in Hispanias adduxerunt. Anno deinde in sequenti accepto nuntio acerbissimo de miserando Regis LVDOVICI interitu innocentissimi illius & placidissimi Principis, ac de clade Regno huic & uastitate oppidis atq; agris passim illata, tametsi grauissimis negotijs tum suis, tum Cæsaris implicitus esset, tamen nihil duxit sibi prius faciendum esse, q̃ ut maturrime exercitu comparato tam hostibus truculentis ac feris obuiã iret. Quamobrem e Germania magnis itineribus Vienam contendit, ibiq; coactis copijs de hostium insperato recessu certior factus, eas ad regni fines subsistens consulto retinuit, ne exercitu introducto in misere afflictam regionem priori ac recenti adhuc vulneri aliud inferret. Quem neq; tum inducere statuit, cũ iam uideret nonnullos res nouas aperte moliri, ac regno per uim ac scelus inhiare, q̃uis id poterat iure suo sibi armis asserere, tamen maluit, quoad eius id fieri potuisset, sine cede ac clade aliqua Regno potiri. Proinde nihil non tentauit quo benigne admoniti illi in fide offitioq; continerentur, verum haud quicq̃ profecit iampridem corroborata Comitis Ioannis audacia, inueterataq; scelesta ambitione, quin ille de repente arrepto diademate regium sibi nomen, ac potestatem indignissime usurparet. Quo circa tot frustra tentatis rebus, ac tanti facino-

Captiuitas Regis Gall. opera Ferd.

Laus à celeritate.

Causa cur nõ illico Vngariã Rex intrauit.

Ioann. Comes Capuienſ.

B

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

Causa cur exercitum introduxit Ferd.

ris impulsu ius suum armis exequi coactus, exercitũ minime uobis infestum introduxit, simul ut ab importuna tyrannide uestra capita liberaret, simul ab impressione immanissimorum hostium uos seruasq; uestras (quorum ei salus & conseruatio increbile est quantę sit curæ) tutaretur. Postremo hoc regnum tot cladibus acceptis grauiter perculsum, quod olim erat omnium opulentissimum ad pristini decoris fastigium excitaret. Hinc nimirum unusquisq; uestrum existimare potest, præterẽq; q̃ iure optimo hoc regnum peteret, miseratione adductũ, & succurrendi rebus iam prope perditis studio incitatum, non autem ullius permagni commodi priuatæq; utilitatis gratia, id affectasse. Quot enim & quanta incommoda? quæ enormia uulnera ope atq; opera huius sananda, ut recuretur instaureturq; Regni corpus tam misere luxatum, ac pene articulatim conuulsum, quæ denicq; ruinæ ab hoc eodem sunt resarciendæ. Cæterum q̃ iuste, pieq; bellum hoc susceptum fuerit hosticq; illatum, euentus iudex non iniquus adeo felix declarauit. Quem quo successu Regia sede eiecerit, ac nuper trans Tybiscum concisis haud a magna suorum manu illius instructiss. copijs castris exutũ fugarit, pene ipsi uidistis. Magis dei auxilio ac uirtute, q̃ consilijs humanis atq; opibus ea parta victoria est, etenim hoc bellum instinctu numinis, eiusdemq; ductu inchoatum administrari argumento fuit fatalis ignis ille, quo Arx hostilis, ad quam prelium commissum erat subito

Arx Tokai.

inflammata, haud aliter atq; de cœlo tacta mirabiliter conflagrauit. Iam uero minime fraudi esse debet, optimo ac clementissimo Regi quod aduena inter uos regnabit, plures sæpissime externi q̃ indigenę regna atq; imperia melius tenuere. Traianus Cæs. minime Romanus homo, sed Imperator, ex iusta ac prudenti rerum administratione optimi nomen immortaliter est adeptus. Ac ne aliunde accersam exempla. Cæsar. Imp. Probus uestræ hic gentis fuit Pannonius ex Syrmio iustitia, clementia, atq; in primis rei militaris usu & peritia complures superauit Cæsares Rom. qui ante eum ac post, Imperium orbis terrarum obtinuerunt. Præterea uero quæ de Rege uestro hactenus fuerit apud omnes populos existimatio nominis ac uirtutis suę satis opinor ostẽderunt duæ potentissimæ nationes. Primo Germani, qui eum pro Cæsare ut ante dictum est, apud se esse uoluerunt. Deinde Bohemi qui ad unum omnes anno superiori Regnum ei detulerunt. Itaq; iure optimo uiri Pannonij hoc præsertim tempore ex animo gaudere debetis omneis, cæteræ uero nationes uobis merito gratulentur, q̃ eum estis Regẽ nacti qui rerum summę ita est præfuturus, ut magis clementia paterna erga uos, q̃ Regia dominatione usus esse iudicetur. Annixurus est pro sua uirili ut nihil eorum quæ a iusto, pio, forti, graui, benefico, & magnanimo Rege fideles subditi expectant, vllus uestrum desyderare possit. Postremo uestrum omnium consilijs, eorundemq; ope & auxilio usus

Vlpius Traianus Rom. Ces. optimus.

Cesar Imp. probus Pannonius

Regis Ferd. existimatio.

Qualẽ Regẽ sit acturus Ferd.

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

cum arces & agros iam aliquot ante annis ab hostibus occupatos recuperabit, tum Regni ipsius fines q̃ latissime promouebit. Q, si uires eius non pares essent futuræ hostium potentiæ, at Cæsaris fratris accedent opes & copiæ, auxiliaq; multorũ Prĩcipum ac nationum. Deniq; ubi expertus fuerit uos fideles atq; utiles patriæ ciues, pro uita uestra liberorumq; uestrorum, & coniugum, pro conseruatiõe bonorum ac fortunarum suas ipse opes & facultates effundet. Haud ullum præterea laborem etiam cum periculo coniunctum detractabit. Quid multa? pro uestra salute ut de ipsius ore tanq̃ ex adyto ueritatis publica in contione nuper audiuistis, suã ipsius salutem in discrimen offerre non dubitabit. Tu uero inclyte ac Magnanime Rex FERDINANDE quo libentius Regni gubernacula capessas, nõ grauatim paulisper audias cui genti sis imperaturus

Hispani in Vngariã profecti.

Iam inde ab Regni huius initio cum cæteræ nationes, tum Hispani Pannonios sua relicta regione secuti huc commigrarunt sedesq; ac domicilia in alieno solo, & longinquo sibi comparauerunt. Perlongum esset recensere, quæ Pannonij recentiore uocabulo Vngari appellati auspitijs et ductu Regum suorum, cum domi tum foris magnifice, fortiter, & præclare gesserunt. Sed pręcipue aduersus rei Christianæ infideles, adeo ut minime notum hoc sit, etiam sacrosanctos Antistes, ut superiori anno vidimus, acie decernere. Rege ANDREA Regnum hoc tenente. S. GERARDVS ac BVLDVS,

Rex Andreas Vng.
S. Gerardus Epũs.

Cæteræq; sacri præsides pro re diuina ac Christiani nominis gloria, haud nescij præsentis interitus impurissimis hostibus obuiam ruentes non dubitãter occiderunt. Cum BELA Rege & LADISLAO Pannonij Cunes ferocissimam gentem infinita multitudine sæpius in Vngariam incursantem multis secundis prælijs uictos, postremo ad unum omnes deleuerunt Sarmatias, itemq; terram Bohemiam, ac bonam Germaniæ partẽ uictores obierę. Sub LVDOVICO Tartarorum illuuiem formidabilem repressérunt. Domuerũt Croaticum omne nomẽ, Res deinde in Italia Regno Neapolitano in Ludouici potestatem redacto, bene feliciterq; ab eisdem confectę. Dalmatię Regnum armis contra Venetos sumptis iuerunt repetitum. Tarusio ibi grauiter obsesso oppida, castella, & arces complures partim in deditionem acceperunt, partim vi & armis expugnauerunt. Bona cum uenia ac pace dixerim cæterarum nationum, nulla sub cœlo gens diligentior fuit cultrix relligionis, nulla fidelius & constantius eandem defensauit, ter Pontificibus summis aduersus hostes, ac rebelles ipsorum in intimam Italiã auxilio uenerunt. Patrum nostrorum memoria Regem ALBERTVM aduersus Hussitanos bellum molientem fidelissime adiutabant. Sed quid uetera commemoro, cogor exclusus temporum spatijs, quę longa oratione essent ac copiose dicenda leuiter notata percurrere. Multas enim res memorabiles gesserunt Pannonij: multa fecerunt secunda

Rex Bela
Rex Ladislaus
Ludouicus Rex
Vngari sepius in Italiam.
Rex Albertus

C

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

prælia auſpitijs fortiſsimi uiri Ioannis Hunniadis cũ
præter cętera hoſtes multitudine innumerabiles, aſ-
pectu immanes, copijs inſtructiſſimos Belgrado cu
ius iam in muros euaſerant, & tenuerant portas, to-
tis uiribus connixi eiecerunt, magnumq; ex eis nu-
merum in fuga, diſsipatos illos inſecuti occiderunt.
Poſtea uero ſub imperijs feliciſsimis haud unq; ſatis
laudati Regis MATTHIAE Coruini, cum alia
permulta Turcis intulerunt damna ac clades, tum
Boſsynam hoſti armis ereptam ſui Regni ditioni
adiecerunt. Fuerunt aliquot iam ſęculis Pannonij
ceu uiua propugnacula, & ſpirãtes muri totius Eu-
ropæ aduerſus potentiſsimos, crudeliſsimosq; ho-
ſtes, quorum impetus horribiles fortiſsime ſuſti-
nuerunt, ſuoq; ipſorum ſpiritu, ac ſanguine quẽ ſæ-
penumero uolentes effuderunt, cæterarum genti-
um libertatem defenderunt. Vnde perſpicuum eſt
res ad bene fortiterq; gerendas haud unq; animos
Pannonijs defuiſse ac laude bellica ſemper cumpri
mis floruiſse. Sed non perpetuo illis contigiſse du-
ces impigros, ac belli artibus egregie inſtructos. Vi
des Rex inclyte FERDINANDE, omnium qui
hic aſtant nobiles ac fortes uiri, ardentibus ex ocu-
lis quaſi relucere ignes martij ſpiritus indices, atq;
animi uirilis. Iamdudum illis iniecta eſt alacritas
cum teterrimis hoſtibus confligendi: & incredibili
cupiditate inflammati ſunt vlciſcendi cladem ac ua-
ſtitatem pene incomparabilem anno ſuperiori illa-
tam. Habes clementiſsime Rex, quibus populis ſis

Rex Matthias Coruinus.

Stremitas Vngarorum.

præfuturus. Reliquum eſt ut intelligas q̃ beata &
copioſa Regni ſola poteſtatis facta ſunt tuæ, tamet-
ſi ut ille inquit hiſtoriæ conditor de Carthagine ſic
de Vngaria ſatius erat tacere q̃ pauca dicere, quæ
haud ulli terrarum ceſsura eſt, ſi ſpectes ubertatem
agrorum, collium fructuoſas decliuitates, paſtio-
num exuberantiam, fluminum multitudinem piſco-
ſiſsimorum. Non eſt nunc locus ut ſitum eius ac re-
giones ſigillatim enumerem, in qua eſt perpetuum
liberi patris & Cereris inter ſe certamen benefitio
admirabili copiæ & fœcunditatis. Nullo non gene
re metallorum, ſed auri precipue copia montes gra
uidi ſunt, & multi reſplendent amnes. Sale abũdat
incredibilem in modum. Animaliũ uel ad uſum ho-
minum, uel ad ueſcendũ procreatorum indeficien-
tia armenta: & greges in Germaniam bonamq; Ita
liæ partem hinc quotannis aguntur, adeo ut ueriſsi
me dicamus Vngariam promptuarium inexhau-
ſtum eſse cæterarum nationum. Breuiter omnibus
rebus quas natura ex benigniſsimo terræ ſinu pro-
fundit Italiæ una eſt par, multis etiam, ac precipue
metallorum uarietate ac copia longe ſuperior, præ-
ſtantia uero eorum ac pretio omnibus antecellit.
Quam ad ſeruandam atq; eripiendam ex faucibus
immaniſsimorum hoſtium omnes exteras nationes
quæ ab ea in bello ſæpiſsime defenſæ, in pace nutri-
tæ fuerunt, ſumptis armis tanq; ad reſtinguendum
commune incendium concurrere oportebat, eã an-
no ſuperiore illarum auxilijs deſtitutam impuriſs.

Laus terræ Vngariæ.

A Fertilitate
A Piſcatu.

A metallis
A Salis copia

Ab armentis

Clades Vngariæ illata á Turcis

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

hostis copijs instructissimis improuiso adortus ferro atq; igni perpopulatus est, & miserabiliter deuastauit. Verũ enimuero tot cladibus, uexationibusq; quas aliquot iam annis pertulit, viri Pannonij, finẽ hodiernus dies haud dubie attulerit, qui felicissima coronatione Regis uestri insignis diuturnam uobis cum pacis, tum belli tempore felicitatem auspicatur. Viam aperit, ac præmunit ad uictoriam indubitatam, modo ipsi uobis abesse nolitis. Multa sunt uiri Pannonij quæ ad arma capienda aduersus hostes impios & insolentes uos exhortari animareq; debent. Primum omnium ut a delubris, a focis uestris ac penatibus tam fœda incendia, ab agris squalorẽ ac uastitatem, a ceruicibus uestris diram illã & intolerandam omnibus pestem procul arceatis. Audire nunc uideor gemitus, & querelas, quas assidue fundunt parentes, liberi, fratres & propinqui uestri turpem ac miseram in seruitutem iam olim abducti, quibus nondum spes intercisa est omnis, cũ uis serę, futuræ tamen aliquando liberationis. Deinde quoniam est hæc de uirtute uestra omnium gentiũ opinio: nullam esse sub sole nationem cui Rex suus carior atq; Vngaris esse possit: vindicandus est interitus innocentissimi Principis, & maximi animi iuuenis in patriam pij, erga uos omneis benigni Regis LVDOVICI, qui non recusauit pro uestra salute se manibus deuouere, & certissimam mortem occumbere. Quem uero non commoueat casus inclytæ ac pudicissimę fœminę Reginæ MARIAE:

Exhortatio ad bellũ cõtra Turcas.

Maria Regina

quæ inconsolabili mœrore propter illius immaturũ obitum contabescit. Impium illum & ab humanitate alienum, qui casum tam luctuosum non miseratur. Ferreum & sensus expertem communis, qui flentem hanc intuens ipse lachrymas tenere potest. Q; si nec Regis occasus, neq; Reginę luctus, nec patriæ amor, nec caritas liberorum, neq; adeo uestræ salutis defensio uobis cordi essent, at excitaret maxime Rex inclytus FERDINANDVS, quem quidem Imperatorem uirtute, consilio, grauitate, cõstantia, & animi magnitudine præstantẽ sequi omnes debetis. Aspicere uideor sacrosanctos cineres Regum uestrorum in hoc augustissimo templo cõditos, qui iampridem ne uiolenta ac scelerata hostium manu effractis monumẽtis nefarie sparsi, & per humum iactati ab impurissimis illorum pedibus calcarentur, reformidabant: videre inq; uideor suis illos in sepulchris cõmoueri exultantes, q; intelligũt exortũ esse Principem tum belli, tum pacis artibus egregium, & hoc in Regnum aduenisse, Regiæ necis certissimum ultorem, reparatorem Regni concisi: ac direpti uindicem acerrimum, qui signa ab hostibus erepta uictoriæ compos refiget, nomen iuxta ac rem non solum Vngaris restituet, sed etiã copiose amplificabit. Q; si alicui illorum Regũ huc modo a sedibus ac locis beatorum redire liceret: siue e sanctis illis vnus siue MATHIAS existeret. Sed existat MATHIAS, an dubitatis eum uobiscum sic locuturum? Vnde hæc Pannonij Regni

προσωποποιία Regis Mathiæ

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

quod olim uobis florentissimum & amplissimum reliqui tam deformis uastitas ac solitudo? vnde illic hostibus a nobis toties fusis & concisis audacia huc irrumpendi? vires ne uestræ elanguerunt, & extinctus est bellandi ardor? An cõmortui sunt mecum animi illi generosi, quibus ego fretus Principibus ac Dynastis orbis terrarũ maximo semper fui terrori? Duces ut opinor uobis p̃clari et strenui defuere. Neq; satis efficax erat ad excitandos spiritus vr̃os lenitas VLADISLAI, & LVDOVICI adhuc suboleſcens uirtus & ingenuitas. Quin uos igitur hunc iuuenem diuino consilio huc missũ repente sequimini: cuius bellico resuscitata uirtute uestra abolebitis ignominias superiores, hostes occisione occisuri, patriam uexatam, & heu magna ex parte oppressam Turcarum tyrannide liberabitis, quorum liberos, coniuges, ac cæteros propinquos uicissim in seruitutem uobis deditos adducetis, præda ingenti onusti adoream belli reportabitis sempiternam. Hæc & plura si uobiscum ageret ille, nonne uel resides uos ad arma stimularet, & excitaret ad dicto parendum & imperio Regis inclyti, quẽ non ex Hispania huc missum, sed cœlo delapsum esse existimetis, ut regni opes indignissime labefactatas restituat, augeat restitutas, auctas denique armis tueatur. Quapropter deum immortalem suplices obsecremus, ut sua pro immensa benignitate, vos hoc Rege iusto, pio, & magnanimo q̃ diutissime frui, ip̃m uero uobis per multis annis felicissime præesse uelit, ac sobolem in mores eius formatã iam feliciter editam, & posthac aliam nascituram, magnas Regnorum spes & firmamenta, perpetuo sospitet ac conseruet.

Dixi.

Pannonij fortes, tuq; o fortissime Regum,
Quorum fama polos, syderaq; alta ferit
Ornati merito, ueris & laudibus, & quas
Carpere nequicquam Momus & ipse uelit:
Vidi ego, diuino cum Velius ore disertus,
Funderet in uestrum, uerba diserta decus:
Attentasq; aures, & multa silentia, linguæ
Dum fauet assistens maxima turba suæ:
Interdum & uoces, nutusq;, & signa probantum
Quæ uestra expressit uirtus in eloquio
Tumq; Aquilo tacuit, illa qui plurima nocte
Insonuit, pluuias tristem hyememq; ferens
Phœbus & auricomũ radijs caput auctis honestis
Et toto effulsit clarus in orbe dies
Sic uestro diui atq; homines, decori usq; fauebant,
Aeternũ & faueant, dijq; hominesq; boni.

Georgius Logus Silesius.

EXCVSVM Viennæ Austriæ, per Ioannem Singrenium.

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

KÖNYV TÁRA

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library